

Förslag till modell för införande av arbetsskor

Inledning

Vård- och omsorgsnämnden fattade den 11 juni 2025 beslut om att uppdra åt socialförvaltningen att till nästkommande nämndsammanträde ta fram en modell för hur anställda inom kommunal hemtjänst, boendestöd och särskilt boende kan förses med arbetsskor.¹

Underlaget ska redovisa om arbetsskor är att betrakta som en skattepliktig förmån, hur arbetsskor kan erbjudas personal inom vård och omsorg samt den årliga kostnaden för ett införande.

Omvärldsbevakning

Inom ramen för uppdraget har omvärldsbevakning genomförts dels genom genomgång av relevanta föreskrifter och rapporter från Arbetsmiljöverket samt beaktande av Skatteverkets regler dels genom dialoger och inhämtande av underlag från andra kommuner.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter

Enligt arbetsmiljöverkets regler klassas arbetsskor till omsorgsnära personal inte som personlig skyddsutrustning och arbetsgivaren är därför inte skyldig att tillhandahålla arbetsskor utan kostnad.

Att arbetsgivaren ska tillhandahålla den utrustning som Arbetsmiljöverket föreskriver är en självklarhet. Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:11) om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning reglerar användningen av skyddskläder och annan personlig skyddsutrustning. Inom förvaltningen tillhandahålls arbetsskor i form av skyddsutrustning till exempelvis

¹ Bilaga 1. Nämndinitiativ fria arbetsskor

vaktmästare och medarbetare som arbetar i kök. Arbetskläder utöver detta, och därmed arbetsskor, är inte att se som personlig skyddsutrustning eftersom de inte är utformade för att säkerställa arbetstagarens säkerhet och hälsa.

Arbetsmiljöverket genomförde på uppdrag av regeringen hösten 2022 en utredning gällande hur belastningsskador i rygg, höfter och knän kan förebyggas.

Arbetsmiljöverket redogör i rapporten att långvarigt stående och gående är vanligt förekommande inom flera kvinnodominerade yrkesgrupper och innebär en risk för belastningsbesvär i rygg, höfter, knän, ben och fötter, särskilt om underlaget är hårt. Flera faktorer bidrar till förhöjda risker och att detta kan undanröjas genom i första hand generella och kollektiva åtgärder såsom hur arbetet är organiserat och utformningen av arbetslokaler. Arbetsmiljöverket konstaterar att det inte går att utläsa några säkra orsakssamband, besvärerna kan ha orsakats av andra risker än långvarigt stående och gående. Ändamålsenliga arbetsskor kan inte ensamt förebygga belastningsbesvär, det behövs en kombination av åtgärder.

Arbetsmiljöverkets avslutande bedömning i rapporten är att det inte är motiverat att lyfta fram en särskild reglering gällande arbetsskor som en enskild lösning för att förebygga risker för ohälsa orsakad av långvarigt stående och gående.

I rapporten framgår att detta inte hindrar att lämpligt utformade arbetsskor används som en del i åtgärdsarbetet för att förebygga risk för belastningsbesvär för de personer som står eller går mycket i sitt arbete. Detta hindrar heller inte att arbetsmarknadens parter sluter överenskommelser om att arbetstagare i sitt arbete ska tillhandahållas lämpligt utformade arbetsskor.²

Skatterelaterade frågeställningar

Enligt Skatteverket är huvudregeln att arbetskläder inklusive arbetsskor är skattefria om förmånen avser kläder som är avpassade för tjänsten och inte lämpligen kan användas privat (11 kap. 9 § Inkomstskattelagen).

Om arbetsgivaren vill tillhandahålla kläder/skor utan skatteplikt och som i och för sig även lämpar sig för privat bruk ska följande krav vara uppfyllda:

1. utgöra arbetskläder, dvs. de tillhandahålls för att användas i tjänsten,
2. vara obligatoriska att använda i tjänsten för den anställde,
3. vara avpassade för tjänsten, dvs. plaggen bör vara enhetliga för viss personal eller ha någon annan särskild egenskap, och

² Bilaga 2. Återrapportering av regeringsuppdraget om att redogöra för hur belastningsskador i rygg, höfter och knän kan förebyggas

4. vara försedda med arbetsgivarens namn eller logotyp så att de märkbart avviker från vanliga plagg.

För skattefrihet måste samtliga krav vara uppfyllda.

Förvaltningen har tagit del av den utredning som Stockholm stad genomförde våren 2024 avseende arbetsskor. I utredningen redogörs för det svar som Skatteverket lämnat både till Stockholm stad och Malmö stad angående fråga om krav på märkning av skor med logotyp. Skatteverkets svar är att arbetsskor inte omfattas av skattefrihet eftersom de normalt sett inte kan förses med logotyp med sådan placering, storlek och färg som gör att andra tydligt uppfattar märkningen.³

Utifrån Skatteverkets ställningstagande gör socialförvaltningen bedömningen att erbjudande om arbetsskor är en skattepliktig förmån.

Andra kommuner

Förvaltningen ser att flera av våra grannkommuner erbjuder arbetsskor, dock inte alla. Södertälje, Botkyrka och Stockholm är tre exempel på kommuner som infört arbetsskor. De modeller som implementerats är varierande från kommun till kommun vad gäller belopp, vilka medarbetare som omfattas samt val av hantering, exempelvis upphandla leverantör respektive att erbjuda ett skobidrag.

³ Stockholms stad Utredning arbetsskor.pdf

Kommun	Arbets- skor	Modell	Medarbetare som omfattas
Södertälje	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Arbetsskor ses som arbetsredskap -ej förmån. Upphandling - chef ansvarar för inköp. Tillhandahålls anställda vart fjärde år. 	<ul style="list-style-type: none"> Anställda inom hemtjänst och vård - och omsorgsboende för äldre. Tillsvidareanställda + Tidsbegr. anst. längre än 6 månader.
Stockholm	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Arbetssko förmånsbeskattas. Arbetsskor förmedlas genom upphandlad leverantör. Vid behov byts sko ut men max ett par per år. Riktvärdet för förmånen är 1000 kronor. 	<ul style="list-style-type: none"> Anställda inom äldreomsorgens utförarverksamheter som bär arbetskläder. Tillsvidareanställda + tidsbegr. anst. minst tre månader och minst 40% anställningsgrad.
Botkyrka	Ja	<ul style="list-style-type: none"> Arbetssko förmånsbeskattas Ersättning mot uppvisande av kvitto. Medarbetaren ansöker om ersättning via lönesystem. Upp till 2000 kr per år. 	<ul style="list-style-type: none"> Anställda inom äldreomsorg och funktionshinderomsorg som omfattas av krav på arbetskläder. Tillsvidareanställda + Tidsbegr. anst. minst tre månader.
Haninge	Nej		
Nacka	Nej		

Alternativa modeller

Oavsett val av modell omfattas arbetsskor av förmånsbeskattning gentemot den enskilde då det inte finns några lagstadgade krav på arbetsgivaren att tillhandahålla arbetsskor och att det inte bedöms möjligt att uppfylla Skatteverkets regler för skattefri förmån.

Hur medarbetare inom vård- och omsorgsnämnden kan få tillgång till bra arbetsskor kan utformas på flera sätt.

- Medarbetaren ges ett generellt skobidrag som ett engångsbelopp på lönen.
- Medarbetaren köper själv arbetsskor, inkommer med kvitto och söker ersättning i lönesystemet.
- Medarbetaren får tillgång till förmånen via förmånsmeny.
- Medarbetaren erbjuds arbetssko genom upphandlad leverantör. Inköp sker via enheten efter utprovningförfarande.

Förvaltningen föreslår det sistnämnda alternativet, att medarbetaren erbjuds arbetssko genom upphandlad leverantör. Detta bland annat för att det är angeläget att möjligheten för medarbetarna att få arbetsskor ska upplevas som något som är attraktivt och som man gärna vill utnyttja. Samtidigt behöver arbetsgivaren styra så att skorna som köps fyller syftet med att göra medarbetarnas arbetsmiljö bättre. För att göra detta möjligt är det dels viktigt att denna förmån kommer med ett brett utbud av skor för att främja valfrihet och individuella behov dels att medarbetarna kan välja skor hos en leverantör som är specialiserad på arbetsskor.

En upphandling som rör arbetskläder och skyddsutrustning, vilket inkluderar arbetsskor, finns klar ”Upphandling av arbetskläder UPP-2021/028” och omfattar berörda yrkesgrupper i socialförvaltningen. Leverantören för arbetsskor har uppskattningsvis uppgett att cirka åtta modeller kan vara aktuella. Vid ett införande behöver en kontakt med leverantören etableras för dialog om behov. Vid val av skomodeller att erbjuda medarbetarna behöver även berörda verksamheter och fackliga organisationer involveras.

Förvaltningen ser att även hantering av tillgång till förmånen arbetssko via förmånsmeny skulle kunna vara ett intressant alternativ. I dagsläget skulle det dock innebära att ett upphandlingsförfarande behöver sättas i gång. Därtill innebär det alternativet inga större lättnader i administrativ belastning för chefer då de ändå måste attestera beställningar i förmånssystemet.

Målgrupp

Vård- och omsorgsnämnden beslutade att uppdra åt förvaltningen att ta fram en modell för hur anställda inom kommunal hemtjänst, boendestöd och särskilt boende kan förses med arbetsskor.

I Lag (2002:293) om förbud mot diskriminering av deltidsarbetande arbetstagare och arbetstagare med tidsbegränsad anställning framgår att en arbetsgivare inte får missgynna en deltidsarbetande arbetstagare eller en arbetstagare med tidsbegränsad anställning genom att tillämpa mindre förmånliga löne- eller andra anställningsvillkor än de som gäller för heltids eller tillsvidareanställda.

Detta är viktigt att ta hänsyn till i avgränsningen av förmånen. För andra förmåner i Huddinge kommun gäller att medarbetaren ska vara tillsvidareanställd eller ha en månadsanställning. Då utprovning, beställning av arbetsskor och leverans sannolikt tar några veckor är det rimligt att medarbetaren behöver arbeta något längre i verksamheten för att dels ta del av sin förmån, dels ha användning av arbetsskon i sin tjänst.

Förvaltningen föreslår utifrån ovan förutsättningar att för att få arbetsskor ska följande krav vara uppfyllda:

- Medarbetaren arbetar i hemtjänst, boendestöd eller särskilt boende och erbjuds arbetskläder i sitt tjänsteutövande.
- Medarbetaren innehar en tillsvidareanställning alternativt en tidsbegränsad anställning om minst tre månader och minst 40 procent sysselsättningsgrad.

För att avgränsa förmånen föreslås att följande inte har rätt till arbetsskor:

- Medarbetare vars yrke kräver skyddsskor.

Då arbetsskor införs som en förmån är det inte obligatoriskt för medarbetare inom målgruppen att hämta ut arbetsskor. Skornas syfte är att användas under arbetstid för att bidra till en god arbetsmiljö och minska risken för förslitningsskador.

Arbetsskorna får användas på fritiden. Det är medarbetaren som äger och ansvarar för sina arbetsskor, det gäller även skötsel och återvinning.

Ekonomi

Vid införande av en förmån med skatteplikt ska ett förmånsvärde fastställas.

Förmånens värde för den anställda beräknas på inköpspriset exklusive moms då det är detta värde som anses vara marknadsvärdet enligt Skatteverket.

Uppskattningsvis handlar det om en förmånsskatt på några hundra kronor per medarbetare. De skomodeller som är aktuella ligger i inköpspris mellan 300-850 kronor, merparten runt 400 kronor. Kostnadskalkylerna nedan utgår från ett snittvärde om 575 kronor per par.

Med prisexempel på genomsnittligt inköpspris blir kostnaden för medarbetaren enligt nedan.

Förmånsvärde	Skatt 30 %	Kostnad för medarbetare
575kr	173 kr	173kr

Förvaltningen föreslår att medarbetare enligt föreslagen målgrupp får ett nytt par arbetsskor maximalt en gång per år. Alternativet att medarbetaren erbjuds arbetssko genom upphandlad leverantör innebär inga kostnader för upphandlingsförfarande. Administrativa kostnader kommer dock tillkomma för förvaltningen för att möjliggöra hantering och utprovning av skor.

Genomsnittligt inköpspris	Moms, 25%	PO pålägg på inköpspris, 40,66%	Genomsnittlig kostnad per sko
575 kr	144 kr	234 kr	953 kr

Arbetsgivaren, dvs Huddinge kommun, får ej avdrag för momsen då detta är en icke skattefri förmån som ses som en privat levnadskostnad för vilken avdragsrätt för ingående moms inte är tillåten. Preliminärt PO-pålägg för 2026 är i enlighet med SKR:s beräkning.

För vård- och omsorgsnämndens egen regi skulle förmånen beröra omkring 800 medarbetare. Kostnaden för införandet av arbetsskor beräknas till 0,8 miljoner kronor årligen om samtliga medarbetare väljer att nyttja sin förmån. Förvaltningen har i beräkningarna gjort en uppskattning om att 65% av medarbetarna kommer att nyttja förmånen. Detta ger då en kostnad på 0,5 miljoner kronor.

Uppskattningen baseras på att andra införda förmåner inte nyttjas av samtliga medarbetare, exempelvis friskvårdsbidrag.

	Äldreomsorg SÄBO, hemtjänst	Funktionsstöd Boendestöd	Summa
Antal medarbetare	774 st.	16 st.	790 st.
Kostnad samtliga	738 000kr	15 000kr	753 000 kr
Kostnad 65% nyttjar förmånen	479 000kr	10 000 kr	489 000 kr

Viktigt att beakta är att kostnaderna som presenteras ovan inte är exakta kostnader utan ungefärliga kostnader baserat på antalet anställda i maj 2025 och med prisexempel för arbetsskor baserat på priser hos den leverantör som kommunen

har upphandlat idag. Vid en ny upphandling kan kostnaderna förändras. Nuvarande avtal löper fram till och med oktober 2026. Ny upphandling kommer inledas efter årsskiftet.

Konkurrensneutralitet inom välfärden innebär att offentliga och privata utförare ska ha likvärdiga villkor när de konkurrerar om att leverera tjänster, såsom vård och omsorg. Detta inkluderar krav på likabehandling, transparens och att ersättningssystemen inte snedvrider konkurrensen. Om förmånen arbetssko införs med en tilldelad budgetförstärkning ser förvaltningen att privata utförare inom valfrihetssystemet behöver kompenseras ekonomiskt. För att estimerar kostnaden har förvaltningen valt att göra en schablonberäkning för externa aktörer där kostnaden antas vara likvärdig med kostnaden per brukare inom egen regi. Förvaltningen uppskattar att compensationen till externa aktörer kan komma att uppgå till 0,3 - 0,5 miljoner kronor.

Bilagor

- Bilaga 1. [250604 Nämndinitiativ fria arbetsskor](#)
- Bilaga 2. [2022-09-30 Återrapportering av regeringsuppdraget om att redogöra för hur belastningsskador i rygg, höfter och knän kan förebyggas](#)
- Bilaga 3. [Stockholms stad Utredning arbetsskor.pdf](#)